

Opis

Celem książki jest ukazanie genezy, ewolucji oraz bieżących wyzwań stojących przed polityką rozwojową i pomocą rozwojową rozszerzonej Unii Europejskiej.

Unia Europejska jest ugrupowaniem państw rozwiniętych, zainteresowanych zrównoważonym rozwojem ludzkości, w tym postępowaniem w krajach rozwijających się. Dlatego też przez ostatnie pół wieku procesowi integracji europejskiej towarzyszyło stopniowe kształtowanie się europejskiej polityki rozwojowej, rozumianej jako całościowej koncepcji wspierania przez UE rozwoju krajów słabiej rozwiniętych. W planowaniu i realizacji tej polityki uczestniczyły zarówno poszczególne państwa członkowskie Wspólnot Europejskich (a następnie Unii Europejskiej), jak i instytucje wspólnotowe. Wraz z pogłębianiem integracji i kolejnymi etapami rozszerzenia, zjednoczona Europa w coraz większym stopniu angażowała się w rozwiązywanie problemów rozwojowych państw Południa, obejmując programami i projektami pomocowymi rosnącą liczbę krajów należących do uboższej części świata. Jednocześnie zacieśnieniu ulegała współpraca między krajowymi i wspólnotowymi instytucjami odpowiedzialnymi za przekazywanie pomocy dla zagranicy.

W 2004 r. Polska została przyjęta w poczet członków Unii. Dla naszego kraju było to równoznaczne ze wzięciem na siebie większej odpowiedzialności za sprawy globalne, w tym za problemy biedy, głodu, chorób czy degradacji środowiska naturalnego w krajach rozwijających się. Polska pomoc rozwojowa, dotychczas niezwykle skromna, uległa zwiększeniu, m.in. na skutek kontrybucji do budżetu pomocowego UE. Nasza administracja rządowa została włączona do procesu podejmowania decyzji w bardzo skomplikowanych kwestiach wiążących się z poprawą bytu ludności w odległych regionach świata. Wreszcie polskie organizacje pozarządowe uzyskały możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi innych państw członkowskich przy realizacji projektów pomocowych w krajach rozwijających się.

Publikacja adresowana jest w pierwszej kolejności do studentów nauk ekonomicznych i politologicznych, do osób zaangażowanych w realizację projektów i programów pomocowych w różnych częściach świata, oraz do wszystkich Czytelników zainteresowanych rozwojem globalnym, pomocą dla krajów rozwijających się i integracją europejską.

Spis treści

Wprowadzenie 5

Wykaz najczęściej używanych skrótów 9

Rozdział 1

Globalne uwarunkowania europejskiej polityki rozwojowej 11

1.1. Pomoc rozwojowa, polityka rozwojowa i współpraca na rzecz rozwoju - kwestie pojęciowe 11

1.2. Kształtowanie się międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju w okresie „zimnej wojny” i w latach 90. XX w. 15

1.3. Nowe partnerstwo na rzecz rozwoju u progu XXI w. 21

1.4. Kluczowe wyzwania dla współpracy na rzecz rozwoju na początku XXI w. 33

Rozdział 2

Geneza i ewolucja europejskiej polityki rozwojowej 41

2.1. Powstanie i rozbudowa programów pomocy rozwojowej państw europejskich 41

2.2. Wpływ procesu rozszerzenia na politykę rozwojową Wspólnoty Europejskiej 46

2.3. Ewolucja zaangażowania Wspólnoty Europejskiej w sprawy rozwoju krajów rozwijających się 50

2.4. Konsekwencje powstania Unii Europejskiej dla europejskiej polityki rozwojowej 56

2.5. Przyjęcie Konsensusu Europejskiego w sprawie Rozwoju i jego znaczenie dla europejskiej polityki rozwojowej 59

Rozdział 3

Zróżnicowanie programów pomocy rozwojowej państw członkowskich Unii Europejskiej 67

3.1. Zróżnicowanie w zakresie wielkości pomocy 68

3.2. Zróżnicowanie w zakresie kierunków i priorytetów polityki rozwojowej 72

3.3. Zróżnicowanie w zakresie struktur organizacyjnych odpowiadających za przekazywanie pomocy rozwojowej 79

Rozdział 4

Program pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej 89

4.1. Istota programu pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej 89

4.2. Wielkość pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej i jej dynamika 90

4.3. Kierunki geograficzne i priorytetowe dziedziny pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej 93

4.4. Zarządzanie programem pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej 98

4.4.1. Reforma pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej 98

4.4.2. Podejmowanie decyzji i podział kompetencji w zakresie pomocy rozwojowej Wspólnoty Europejskiej 100

4.5. W kierunku spójności polityki na rzecz rozwoju: Pomoc rozwojowa a inne dziedziny działalności Wspólnoty Europejskiej 105

Rozdział 5

Skuteczność pomocy rozwojowej Unii Europejskiej - wyzwania przyszłości 111

5.1. Skuteczność pomocy rozwojowej Unii Europejskiej - zarys zagadnienia 111

5.2. Inicjatywy na rzecz zwiększenia skuteczności pomocy rozwojowej podejmowane na forum Unii Europejskiej 116

5.3. Kluczowe wymiary skuteczności pomocy rozwojowej UE - Koncepcja „4 C” 118

5.4. Pożądane kierunki reformy polityki i pomocy rozwojowej Unii Europejskiej 123

Zakończenie 131

Bibliografia 133